

2023

ÅRSRAPPORT

NUNATTA KATERSUGAASIVIA ALLAGAATEQARFIALU

INDHOLD

FORORD.....	4
BEVILLINGER OG HOVEDTAL.....	5
UDSTILLINGER OG FORMIDLING VED MUSEET.....	5
Udstillingsbesøgende ved museet	
Hjemmesiden	
Facebook	
Særudstillinger	
Pop-ups m.v. i udstillingsområdet	
Nordboudstillingen	
Kulturnatten	
International Museumsdag 2023	
Presse o.a.	
Oplæg & foredrag	
Workshops	
PROJEKTER.....	14
1. tema: Grønland i kulturmødet	
2. tema: Industri og modernisering i det 20. århundrede	
3. tema: The Human Arctic (mennesket i arktis)	
ARKÆOLOGISKE AKTIVITETER.....	17
REGISTRERING OG DOKUMENTATION VED MUSEET.....	17
Fredningssager	
Forvaltningstiltag	
Registrering ved museet	
Registrering i den immaterielle kulturarvsliste/Fortegnelse	
IT-området	
INDSAMLING OG SAMLINGER.....	18
Uunartoq-mumier	
NETVÆRK OG EKSTERNE ORGANISATIONER.....	18
Internationale fora og netværk	
Nordiske fora og netværk	
NUNATTA ALLAGAATEQARFIA.....	20
Registrering	
Myndighedsvendt arbejde	
Tilgang til arkivets samlinger	
Sanaartornermi Allagaateqarfik – Bygnings- og Anlægsarkivet (SA)	
Arkivets udstillingsvirksomhed	
Arkivets magasiner	
Presse o.a.	
Undervisning	
Andre samarbejder	

FREDNING OG ANDEN KULTURARVSBESKYTTELSE.....	25
Projekter	
Andre projekter og besigtigelser	
National Fredningsinspektør	
ADMINISTRATIVE SAGER.....	26
Høringer	
Sekretariatsbetjening af Grønlands Museumsnævn	
Sekretariatsbetjening af Kulturarvsrådet	
APPENDIX.....	27
Færdiggjorte rapporter ved NKA	
Rapporter modtaget fra samarbejdspartnere	
Publikationer, artikler, éditions m.v	
Papers	
Etnologisk samling	
Erhvervelser, donationer og gaver 2021	
Rundvisninger	
PERSONALE.....	31
Medarbejdere	
Medarbejdernes medlemskaber i diverse råd, nævn og udvalg	

Forsidefoto - Frederik Fuuja Larsen: Hans Lange flyver drone i Wandel Dal.

FORORD

Efter nogle tammede år under coronapandemien er vi nu igen på normalen m.h.t. besøgstal i udstillingerne. Vi har rundet 20.000 besøgende, også takket være mange krydstogtsanløb og mange turister i Nuuk. Det har betydet at vores aktivitetsniveau er stigende, da vi har fået lidt øgede indtægter derfra. Det samme gælder besøgende til vores hjemmeside og facebookside, som viste stigning i antallet af besøgende og en samlet vækst i besøgstallet. Det er vi glade for.

I 2023 opsatte vi to egenproducerede særudstillinger og som har været velbesøgte. Det første var om fangstmandshytter i Nordøstgrønland med titlen: ”Illuaqqat oqaluttuarput – Hytterne fortæller. Nordøstgrønland 1906-1960”. Udstillingen blev vist februar-juni. Det blev til efter NKA’s aktive indsamling af genstande og historier fra Nordøstgrønlandske hytter, der var blevet bygget og benyttet under kortlægningsekspeditioner i 1800-tallet, fangstmandstiden i 1900-tallet og under den Anden Verdenskrig.

Inspektører indenfor nyere historie og bygninger havde et forskningsprojekt om den tidligere fiskeristation ved Færingehavn – Nordafar. Under deres inspektion og dokumentation ved stationen blev der indsamlet en del genstande, som så blev til vores anden særudstilling. NORDAFAR blev oprettet i 1953 og lukkede i 1985. Her anløb norske, færøske og grønlandske fiskere, tillige med fiskeskibe fra Portugal, Spanien, Storbritannien, Vesttyskland og andre østeuropæiske lande. NORDAFAR har været et sted fuld af liv og fisk og der knytter sig et utal af fortællinger og historier til stedet.

Ud over udstillingerne har vores medarbejdere været meget synlige i pressen og offentligheden i form af interviews, fortællinger og foredrag bl.a. i KNR og Katuaq.

Efter flere års arkæologiske forskning og aktiviteter i samarbejde med vores eksterne forskningsspartnere sluttede vores femårige projekt: Activating Arctic Heritage (AAH) med en stor afsluttende konference i København, hvor flere af vores inspektører deltog med oplæg og papers. Resultaterne af forskningsprojekterne er begyndt at vise sig i større udgivelser. Efter afslutningen af dette projekt er vi nu i gang med andre projekter, som i disse dage vil blive projekteret.

Et godt og travlt år 2023 er gået og i denne rapport kan du læse mere om aktiviteter og andre gøremål i årets løb inden for vores område, som er national museums-, arkiv- og fredningsvirksomhed.

God læselyst!

Daniel Thorleifsen
Direktør

BEVILLINGER OG HOVEDTAL

Grønlands Nationalmuseum og Arkiv var finansieret med en driftsbevilling fra finansloven 2023 på DKK 13.378.000 hvoraf der gik 11.725.000 kr. til lønudgifter, svarende til 16 årsværk på museet og 7 årsværk på arkivet. Bevillingen til fredning og anden kulturarvsbeskyttelse var på 1.362.000 kr., inkl. personaleforbrug på ét årsværk.

Museet havde en egenindtægt på omkring 1.332.000 kr. hovedsagelig fra salg fra kiosk, entréindtægter og ved overheads af projektmidler. Arkivet havde en egenindtægt på omkring 138.000 kr. for udarbejdelse og rekvirering af tegningsarkiver.

Siden 2018 har en amerikansk velgører, Connie Downing, givet NKA en række donationer, senest i 2023 med et beløb på DKK 78.502,85 som vi har anvendt til forskellige indretninger og modernisering af udstillinger.

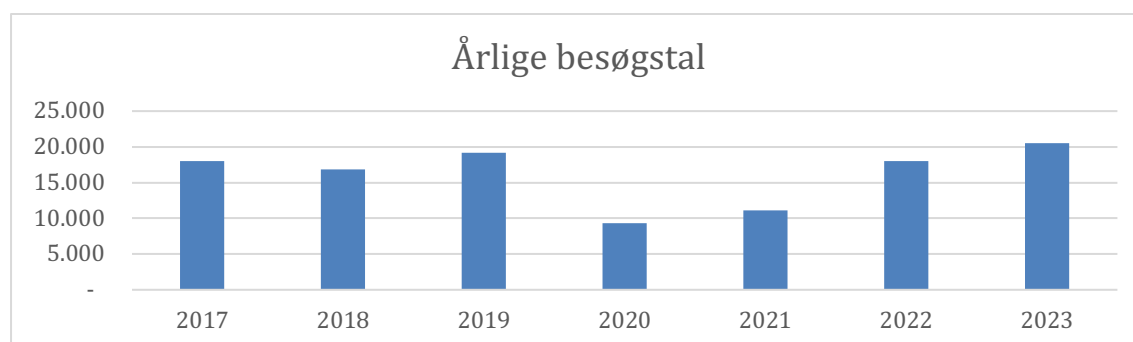
Bevillinger fra fonde:

- Bevilling: 10.000.000 kr. til projektet ”Havet – fra urtid til nutid” fra Orient's Fond. Samarbejdsprojekt med Danmarks Nationalmuseum.
- Udstopning af slædehund. NKA ansøgning til Aase og Jørgen Münters Fond. Bevilget: 65.000 kr.
- Next Generation Lab. Ansøgt sammen med Globe Institutet, Københavns Universitet, og SNM hos Novo Nordisk Fonden. Bevilget beløb: 6.293.571 kr.
- Geokemiske og mineralogiske fingeraftryk af fedtsten fra Grønland. Ansøgning indsendt i samarbejde med GEUS i Grønland til den Grønlandske Forskningsfremmemidler. Bevilget: 250.000 kr.

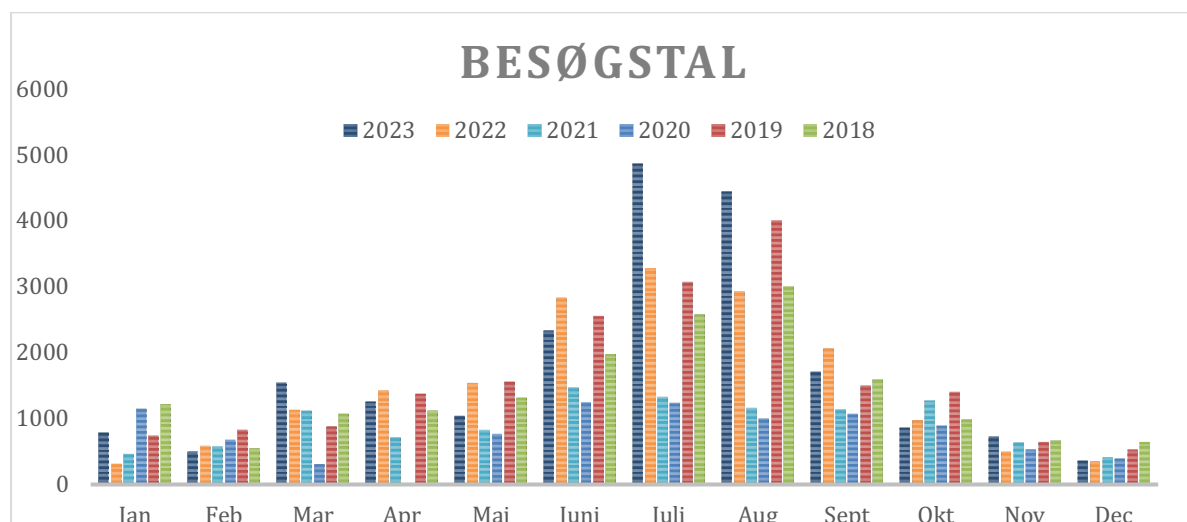
UDSTILLINGER OG FORMIDLING VED MUSEET

Udstillingsbesøgende ved museet

2023	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	I alt
Voksne	442	237	776	557	405	661	1894	1718	444	466	364	115	8079
Børn	214	69	470	252	199	477	630	270	216	103	189	76	3165
Entre	139	195	309	458	444	1204	2365	2469	1059	307	186	179	9314
I alt	795	501	1555	1267	1048	2342	4889	4457	1719	876	739	370	20558

Udviklingen i udstillingsbesøgende illustreret månedsvis 2018-2023:

Besøgstallene viser, at turismeindustrien havde besøgsrekord af krydstogtskibe i 2023 med flest besøgende i højsæsonen i juli og august.

Hjemmesiden

Ifølge Googles Analytics stikprøve af interaktioner med Googleprofilen for Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, har 1953 brugere besøgt hjemmesiden gennem Google. Disse tal viser for februar til og med december 2023.

2023	februar	marts	april	maj	juni	juli
Hjemmesidebesøgende	134	166	193	163	187	292
I forhold til 2022	+3 %	+23 %	+16 %	- 15 %	+14 %	+ 56 %

2023	august	september	oktober	november	december	i alt
Hjemmesidebesøgende	212	171	141	128	106	1.953
I forhold til 2022	- 27 %	- 19 %	- 13,5 %	- 9 %	- 17 %	+ 9,5 %

Antallet af besøgende mellem februar til og med december 2023 var 1.953. Den samlede procentvise ændring for 2023 i forhold til forgangen år er 9,5%. Dette inkluderer både perioder med opgang og nedgang i antallet af besøgende. Procentvisen indikerer, at der har været en stigning i antallet af besøgende i 2023 sammenlignet med 2022. Således har hjemmesiden oplevet en samlet vækst i besøgstallet.

På grund af mangel på en formidlingsinspektør i 2023, er det ikke muligt at give en fuldstændig analyse af hjemmesidens rækkevidde baseret på IP-adressens data. Derfor er de angivne tal kun udelukkende resultaterne fra Google Analytics data.

Facebook

I forhold til tidligere år er der i 2023 en stigning i antallet af besøgende og rækkevidden for NKAs facebookside. I løbet af kalenderåret 2023 havde NKAs facebookside i alt 4.872 besøgende, med 21.900 profiler, der fik sekundært set indeholdende gennem eksponeringer. Besøgstallet indikerer en stigning på 68,3 % sammenlignet med det foregående år. Stigningen fortsætter i antallet af likes på NKAs facebookside. Facebooksiden fik 109 likes, hvilket er en stigning på 23,9 % i forhold til det foregående år. Dog var der en nedgang i antallet af likes på facebookopslagene. Der var i alt 19 opslag, der indeholdt informationer om kommende arrangementer, særudstillinger, nyheder, videre delinger samt kampagner. Opslagene fik tilsammen 255 likes i 2023, hvilket er færre end de foregående års tal, der lå på 349 likes. Det skyldes uden tvivl manglende interaktion og opslag fra NKAs side, primært på grund af ubemanding af en formidlingsinspektør for året 2023, som følge heraf blev den daglige brug og interaktion mellem museets arbejde og museets brugere svært at opretholde på sociale medier.

Særudstillinger

I løbet af året fik museet opsat følgende særudstillinger:

”Illuaqqat oqaluttuarput – Hytterne fortæller. Nordøstgrønland 1906-1960”

Udstillingen, som blev vist i februar-juni blev til efter NKA's aktive indsamling af genstande og historier fra Nordøstgrønlandske hytter, der var blevet bygget og benyttet under kortlægningsekspeditioner, fangstmandstiden og under den Anden Verdenskrig. Inspektør Inge Bisgaard var tovholder under planlægningen af udstillingen.

Overalt langs den grønlandske kyst er der vidnesbyrd om menneskelig aktivitet gennem tiderne. De tidligste inuit-ruiner er 4.500 år gamle. På Grønlands østkyst findes omkring 350 historiske hytter og stationer spredt over hele Nationalparken.

Nationalparken besøges i løbet af sommerhalvåret af et stigende antal ekspeditioner. Ekspeditionerne består dels af forskningshold, hvoraf de største hidtil har været til iskerneboringerne på indlandsisen og mangeartede undersøgelser i *Zackenbergl*. Derudover kommer der sportsekspeditioner, hvor deltagerne ror i kajak i de dybe fjorde eller vandrer i de naturskønne områder. De seneste år er området anløbet af omkring 10 krydstogtskibe med mellem 50-80 personer ombord.

Temaer som blev behandlet i udstillingen havde følgende overskrifter:

- Kortlægningsekspeditioner 1822-1948
- Fangstmandstiden 1908-1960
- Kampen om suverænitet i Nordøstgrønland
- Grønlandsk-dansk deltagelse i Østgrønland under krigen
- Arpârte Høegh fortæller om tiden under krigen
- Nordøstgrønland i dag

I udstillingen vises udvalgte hytter med omtale af deres historiske baggrund og betydning.

NORDAFAR

Inspektører indenfor nyere historie og bygninger havde et forskningsprojekt om den tidligere fiskeristation ved Færingehavn – Nordafar. Under deres inspektion og dokumentering ved stationen blev der indsamlet en del genstande, som så blev til en særudstilling. Ditte Kristensen, Randi Johansen & Jeppe Lorenzen var tovholdere under planlægning af udstillingen.

NORDAFAR er en forladt fiskerihavn, som ligger i fjorden *Kangerluarsoruseq*, omkring 50 kilometer syd for Nuuk. Den blev oprettet i 1953 og lukkede i 1985. Her anløb norske, færøske og grønlandske fiskere, tillige med fiskeskibe fra Portugal, Spanien, Storbritannien, Vesttyskland og andre østeuropæiske lande.

Siden midten af 1920'erne havde færingerne tilladelse til at fiske i nærmere definerede områder i grønlandske farvande. De opførte et par stationer og havne. Den mest kendte var Færingehavn, som dog blev for lille, efter at den blev åbnet for andre nationer i 1937. Efter ophævelsen af monopolet og Grønlands nye status i 1950'erne begyndte danske erhvervsinteresser at melde sig.

I samarbejde med norske og færøske fiskere blev det norsk-dansk-færøske selskab NORDAFAR stiftet i 1953 med henblik på at stå for driften af et nyt fiskerihavn ved Færingehavn. I løbet af kort tid blev en 225 m. kaj anlæg og en bedding opført. Frysehaller, saltsiloer, værksted, et sømandshjem, bad og vaskeri, en filetfabrik, boliger og en butik skød op i hurtigt tempo. Efter få år blev der også bygget et stort moderne elektricitetsværk.

Arbejdet i NORDAFAR var sæsonbetinget. I sommersæsonen kunne der være op til 200 ansatte, i både produktionen, som servicepersonale og i værkstederne. De ansatte kom fra både Grønland, Færøerne, Danmark og Norge. De grønlandske sæsonarbejdere kom ofte fra Nuuk eller Qeqertarsuaq, men nogle kom helt oppe fra Sisimiut og andre byer nordpå.

NORDAFAR har været et sted fuld af liv og fisk og der knytter sig et utal af fortællinger og historier til stedet. I særudstilling træder man ind i et univers af et udpluk af alt det, der gjorde NORDAFAR til et særligt sted med udgangspunkt i fire udvalgte bygninger. Det er fortællingen om fire bygninger og de rammer de skabte for det levede liv på NORDAFAR, og om forladte bygningers forfald.

Pop-ups m.v. i udstillingsområdet

I løbet af maj-september havde NKA en pop-up særudstilling – en smukke udstilling spredt i permanentudstillinger. NKA havde en ekstern tovholder, Hanne Bruun, mens vi havde Frederik Fuuja Larsen som intern tovholder.

Nordboudstillingen

Der er i 2023 løbende arbejdet videre med en opdatering af museets permanente nordboudstilling. Forbedringerne har bestået i at genopstille (og rense) de udstillede genstande, således at de fremstår i en mere fortællende og meningsfuld sammenhæng og en brug, der forklares med udskårne papirfigurer direkte i montrene. Hertil er der tilføjet små pop-up tekster i montrene, der fremhæver særligt vigtige eller spændende historier, fund eller ny viden, der relaterer til genstandene i de enkelte montre.

Kulturnatten

Lørdag den 28. januar kl. 9-22: Tema: *Lege og hygge for hele familien*

Der var adgang til alle udstillinger med forskellige aktiviteter for hele familien. For børnene var der leg og læring i form og farver med mulighed for at vinde den vildeste præmie – nemlig en hundeslæde lavet af NKA's egen museumsforvalter. For voksne var der test i viden Grønlands historie med en fin præmie blandt dem der gætter rigtigt. Der var også et roligt og hyggeligt rum til at nyde kaffe og te i selskab med lysbillede show fra 1970'erne.

International Museumsdag 2023

Temaet for ICOMs årlige internationale museumsdag var *Museer, Bæredygtighed og Trivsel*. Der er flere måder, hvorpå museer verden rundt kan bidrage til temaet. NKA havde fokus på formidlingen af grønlandske opskrifter på malinger med anvendelse af sælspæk. Med et udenørsarrangement under museumsdagen illustrerede en af inspektørerne ved NKA, Inge Bisgaard, hvordan tranmaling laves som i århundreder har været brugt som facademaling. I forbindelse med arrangementet, blev der ligeledes udarbejdet et vejledningsvideo, som blev lagt op på NKAs Youtube-side: <https://www.youtube.com/watch?v=SRPOkdDdqwY>

Presse o.a.

"Ileqquvut" i Katuaq

Nunatta Katersugaasivia har et samarbejde med Katuaq omkring foredragsvirksomhed om forskellige kulturelle emner under overskriften Ileqquvut, hvor flere tværfaglige foredragsholdere holder oplæg under et specifikt tema. Således har Randi S. Johansen holdt foredrag om kaffemik samt om madlavning, Inge Bisgaard om boliger og byggerier, Frederik Fuuja Larsen om rensdyrjagt mens Hans Lange har holdt foredrag omkring møddinger.

Nunatta Nipaa, Nunatta oqaluttuarisaanera minutsini 8-ni

Nunatta Katersugaasivia har et samarbejde med Kalaallit Nunaata Radioa om ugentlig udsendelser på grønlandsk, som udsendes hver onsdag via morgenradioprogrammet Nunatta Nipaa. Følgende har deltaget med særskilte emner:

Hans Lange: Tunersuit Thule kulturillu assigiinngissutaat, Frederik Fuuja Larsen: NORDA-FAR, Inge Bisgaard: Illutoqqat ajunngitsutigut ajortutigullu, Aviaja R. Jacobsen: Spørgelister - Danmarkimi Nationalmuseumip qanga nunatsinni innuttaasunik apersuisimaneri, Hans Lange: Avannersuarimi Thulep Nunatta avataani inissisimanera 1937, Inge Bisgaard: Illutoqqap tarninga sunaava, Hans Lange: Qillarsuakkunnik oqalualaaq - sunniutaallu.

Andet

Christian K. Madsen deltog i DR's dramadokumentar "Togtet", episode 5, om talte om nordboernes bosættelse i Grønland.

Christian K. Madsen blev interview og bidrog til web- og tidsskriftartikel: Wareman, Theo 2023. Human remains from Greenland stored at Lund University. *Lundagård* nr. 2 2023, s.8-9: <https://www.lundagard.se/2023/03/21/human-remains-from-greenland-stored-at-lund-university/> og <https://issuu.com/lundagard.se/docs/20230311>

Christian K. Madsen afgav skriftligt bidrag og blev interviewet til en avisartikel: Fremtids-sikring af verdensarv ved Josephine Schnor. *Atuagagdliutit*, Onsdag, 7. juni, 2023, s.16-19.

Frederik Fuuja Larsen var i KNR TV's aften udsendelse ILLEQ 28. marts. Emnet var om særudstillingen "Hytterne fortæller" .

Sermitsiaq/AG havde en artikel "*Nationalmuseet åbner udstilling om Nordafar*", d. 18. september og omtalte NKA's kommende særudstilling om fiskeristationen Nordafar. Artiklen byggede dog ikke på interviews med de involverede medarbejdere, og havde mere karakter af avisens egen historiske udlægning af historien omkring Nordafar. I dagen op til og umiddelbart efter udstillingsåbningen d. 23.09.23 bragte papiravisen Sermitsiaq et par artikler om Nordafar-udstillingen og selve forskningsprojektet bag udstillingen. Disse byggede bl.a. på telefoninterview med Jeppe Lorenzen.

Oplæg & foredrag

Activating Arctic Heritage (AAH) Conference Forår 2023

Under den afsluttende conference d. 8.-10. maj i København bidrog Frederik Fuuja Larsen med et oplæg om et delemne under et AAH workpage om *Community Story Mapping*.

Christian Koch Madsen & Aka Simonsen gav en præsentation med titlen: Inuit Landscapes, Arctic Agency (ILAA): Thule Inuit in Kujataa - og slutteligt gav Christian Koch Madsen 2023 en præsentation af nogle af resultaterne fra AAH under overskriften: Top-down heritage? Reflections on the establishment and management of the UNESCO World Heritage Site Kujataa Greenland: Norse and Inuit Farming at the Edge of the Ice Cap.

Afsluttende AAH-seminar, Brede, Danmark

Under en afsluttende seminar og opsamling af AAH-aktiviteter d. 11.- 13. december i Brede, gav Frederik Fuuja Larsen et oplæg om Community Story Mapping til en kommende AAH's antologi.

Christian K. Madsen præsenterede under samme seminar og rapporterede under titlen: Activating Arctic Heritage – REI-ILAA December 2023 WP report.

Kulturseminar om den immaterielle kulturarv

Med overskriften ”Den immaterielle kulturarvs betydning for os – og vores betydning for den immaterielle kulturarv” afholdt daværende Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke kulturseminar, for at drøfte sikringen af immaterielle kulturarv med udgangspunkt i elementer indenfor traditionelt håndværk og sociale praksisser i Grønland. Diskussionerne havde fokus på måden, hvorpå der arbejdes med de enkelte kulturarvselementer samt hvilke udfordringer aktørerne støder på i deres arbejde for at videreføre traditionerne. Der var bred deltagelse fra forskellige aktører, kulturforeninger, kulturinstitutioner, fonde og repræsentanter fra kommunerne. Fra NKA deltog Aviåja R. Jakobsen og Randi S. Johansen. For at åbne seminaret gav Randi S. Johansen oplæg om feltet immateriel kulturarv, samt NKAs forvaltning om UNESCO-konventionen i arbejdet med levende kulturarv.

Seminar om traditionelle håndværk, design og levende kultur i Grønland

NKA afholdt et seminar om traditionelle håndværk, design og levende kultur med fokus på bevidstheden og perspektiverne for traditionelt håndværk baseret på brugen af knogler og skind fra fangster, ved at belyse værker i brugen af bæredygtig materielle derfra, bæredygtig forretning samt turisme. Der var bred deltagelse fra forskellige aktører, syerske, designere og kulturinstitutioner. Oplægsholdere var med til at danne rammen for seminaret. Med i seminaret var der workshop om FNs verdensmål for bæredygtig udvikling, primært om målet ‘bæredygtigt forbrug og produktion’ blev drøftet. Oplæggene og diskussionerne fra seminaret udkom som et frit tilgængeligt hæfte, som er lagt på NKA hjemmeside. Fra NKA gav Randi S. Johansen oplæg om UNESCOs konvention for sikring af immaterielle kulturarv. Aviåja R. Jakobsen gav oplæg om tarmskind og beklædninger, mens Hans Lange gav oplæg om knogler, der er anvendt i fangstredskaberne.

Webinar om den immaterielle kulturarv

NKA afholdt et webinar for NUKAKAs medlemmer om begrebet immateriel kulturarv, museumsvesenets reglement for området samt UNESCOs konvention om sikring af den immaterielle kulturarv. Webinaret havde vægt på diskussioner om en fælles arbejdsmetode for håndteringen af fokusområdet samt fremme samarbejdet mellem museumsfaglige anliggende. Fra NKA gav Randi S. Johansen virtuelt oplæg om lovmæssige reglementer for immateriel kulturarv, om UNESCO-konventionen for sikring af den immaterielle kulturarv, samt om nationale immaterielle kulturarvsfortegnelser.

Virtuelt oplæg om de mundtlige traditioner og udtryk

Qeqertalik Business Council afholdt et temamøde for Destination Diskobays bestyrelse om den immaterielle kulturarv i Grønland, med udgangspunkt i de mundtlige traditioner. Til mødet gav NKA, Randi S. Johansen, virtuelt oplæg om mundtlige traditioner og udtryk, om dets effekt til at videregive viden, kulturelle og sociale værdier samt en kollektiv hukommelse.

Oplæg om at sikre uden at fryse immateriel kulturarv

Forskningsprojekt 'UrbTrans' (UiT The Arctic University of Norway) og 'The Art of Nordic Colonialism' (University of Copenhagen) afholdt et seminar med overskriften "Indigenizing Architectures of Remembrance", for at drøfte hvordan kan man bevare, opbevare og anvende viden fra fortiden? Hvad kan det oprindelige folks arkiv være, og hvem kan det tjene. Der var deltagelse fra oprindelige folk fra Samelandet og Kalaallit Nunaat, det var en gruppe af praktikere og tænkere. Fra NKA deltog Vivi Noahsen og Randi S. Johansen i seminaret. Randi S. Johansen gav oplæg om vigtigheden af at sikre og fejre uden at fryse immaterielle kulturarv.

Virtuelt oplæg om den immaterielle kulturarv

Fangerforeningen i Qaanaaq inviterede NKA for at give oplæg om immateriel kulturarv og om processerne til indskrivning på UNESCOs immaterielle kulturarvsliste. Randi S. Johansen gav virtuelt oplæg om det efterspurgte emner.

Kursus for forswarets personel

Jeppe Lorenzen deltog 24.04.23 og 06.11.23 i Arktisk Kommandos halvårslige kursus for forswarets personel, i militær arktisk tilstedeværelse: *Joint Arctic Operation Course*. Han afholdt her forelæsning over menneskelig tilstedeværelse og migrationer til Grønland over tid, samt udviklingen fra koloniseringen og frem til Hjemmestyrets indførelse.

"Indigenous Archival Methods" – af Vivi Noahsen

Vivi Noahsen holdt oplæg i forbindelse med en workshop i Þjóðskjalasafn Íslands, Reykjavík, 26.-27. marts 2023, arrangeret af projektet *Decolonizing Nordic Archives*

"We Are The Archive"

Ifm. Konferencen 6th Nordic STS Conference 2023, June 7–9, 2023, Oslo Universitet, deltog arkivleder Vivi Noahsen i panelet "A Nordic Colonial Model?" med et oplæg, i forbindelse med forskningssamarbejdet med UiT i projektet *Urban transformation in a warming Arctic: the continued effects of Nordic Colonialism in urban development and planning* (UrbTrans).

"We are the Archives" – Vivi Noahsen

Arkivseminar "Indigenizing Architectures of Remembrance", workshoppen blev afholdt af *Girjegumpi – The Sámi Architectural Library* organiseret af forskningsprojektet "UrbTrans: Urban Transformation in a Warming Arctic – The continued effects of Nordic colonialism in urban planning and development" (UiT The Arctic University of Norway) and "The Art of Nordic Colonialism: Writing Transcultural Art Histories" (University of Copenhagen) i samarbejde med Joar Nango/ Girjegumpi, og ArcDes – The Swedish Centre for Architecture and Design. 12.-13. oktober, Venice Biennale, Venedig.

Øvrig præsentation af emner i konferencer

Harmsen, H. UNESCO World Heritage in Greenland: Challenges and Opportunities. NORA Conference, Session 3: UNESCO-Sites in a Regionally Sustainable Development Perspective. Sisimiut, Greenland. 15 March 2023.

Christian Koch Madsen 2023. Far from Rome - Religious Beliefs and Otherness of the Medieval Greenland Norse. Paper presented at the conference Colonial Entanglements and the Medieval Nordic World: Tensions, Nordic Colonialism and Indigeneity, Februar 1-3, Greifwalds University.

Christian Madsen, Michael Nielsen, Aka Simonsen and Arnaq Bjerge 2023: No Empty Landscapes: Livelihood, Agency, and Transformation in Early Inuit South Greenland. Paper presented at 88th Annual Meeting of the Society of American Archaeologists, March 29–April 2, 2023 Portland, Oregon.

Michael Nielsen, Christian Koch Madsen, Aka Simonsen and Else Bjerge: Thule Culture in South Greenland, 1500–1900. Paper presented at 88th Annual Meeting of the Society of American Archaeologists, March 29–April 2, 2023 Portland, Oregon.

Christian K. Madsen 2023. Far from Rome - Religious Beliefs and Otherness of the Medieval Greenland Norse. Paper prepared for Jette Arneborgs honorary symposium, May 15th, National Museum of Denmark.

Christian K. Madsen 2023. Kulturhistorien i Kapisillit-området. Præsentation givet i Kapisillit servicehuset 11-12 november 2023.

Workshops

I forbindelse med *Greenland Science Week* 6.-10. november 2023 afholdt NKA flere arrangementer:

- 7. november: rundvisninger for offentligheden på museet med Sara Næss Elleskov, der fortalte om den nyeste forskning i hvad man kan lære menneskerester fra Grønland.
- 8. november: intern workshop for museets ansatte om de nyeste metoder indenfor håndtering og registrering af menneskerester ved Sara Næss Elleskov.
- 10. november: Åben hundeslæde-workshop i samarbejde med PhD studerende Emma Vittale. Her havde offentligheden mulighed for at se og snakke med E. Vittale om hendes projekt og arbejde med af 3D scanne hundeslæderne.
- 10. november: Mød din forsker aften, hvor offentligheden havde mulighed for at møde NKAs forskere og samarbejdspartnere for at høre om den seneste forskning fra museet.

Ditte M. Kristensen deltog i september i et styregruppemøde og derefter i december til en workshop under forskningsprojektet, *Arctic Indigenous Peoples' labour history in the wake of the northern (g)re(en)-industrialisation*, i Umeå, Sverige.

Films, Museums and Kalaallit Nunaat

Aarhus Universitet afholdt en workshop med titlen “Film, Museum and Kalaallit Nunaat”, med fokus på hvordan museer anvender film til at fremme, kommunikere og forske i samlinger.

Hvordan etnografiske film fra Kalaallit Nunaat kan bidrage til at forme disse processer. Der var deltagelse af kollektiv gruppe af praktikere og tænkere. Fra NKA deltog Randi S. Johansen.

Krydstogt og UNESCO, September 21-22 2024, Nuuk, Hotel Hans Egede

Krydstogtsindustrien er vækstet markant i Grønland, og det betyder, at flere skibe også besøger landets UNESCO-sites. Skibene er og kan være en vigtig finansieringskilde i beskyttelsen af Grønlands kulturarv, og samtidig skal der lægges retningslinjer for, at gæsterne ikke kommer til at gøre skade på kulturarv, natur og materiel. Den problematik mødtes repræsentanter fra de tre UNESCO sites og tilknyttede interessenter med eksperter fra krydstogthåndtering i Nationalparker i Alaska.

Workshoppen var starten på et 3-årigt udviklingsprojekt, som er ledt og finansieret af US Department of Interior, som et led i det amerikanske Technical Assistance Program. Projektet har til formål, at assistere UNESCO-organisationerne i Grønland med viden og handlingsplaner om krydstogthåndtering i sårbare områder, som kan minimere udfordringer og udnytte potentialer bedst muligt ved krydstogt.

Som optakt til workshoppen har arbejdet med regulering af krydstogt gennem næsten 20 år - Scott Gende fra Glacier Bay - været på besøg i samtlige UNESCO-sites sammen med US Department of Interior og Grønlands National Museum. Projektet administreres lokalt via den Nuukbaserede virksomhed Sustine Consult. Deltagere: repræsentanter fra de tre UNESCO sites, regionale destinationsorganisationer, tilknyttede departementer, Visit Greenland, Grønlands National Museum, Greenland Visitor Center med eksperter fra krydstogthåndtering i Nationalparker i Alaska. Sustine Consult - projektleder og facilitator

PROJEKTER

1. TEMA: GRØNLAND I KULTURMØDET

Beklædning: "Alle Tidens Tøj"

Nye kilder fra "Nationalmuseets Etnografiske undersøgelser i Grønland i 1948" er tilføjet til afsnittet om skindbehandling af de dyrearter, hvis skind og tarme sys til tøj. Indhentning af grønlandske termer, med dialekter, for tøjdele er foretaget. En dialog med Oqaasileriffik om termer er igangsat og fortsættes.

Skinddragter Online – Fornyelse og fremtidssikring af kulturhistorisk genstandsbases website
Har holdt virtuelle møder med konservator Anne Lisbeth Schmidt om genstandsbases website mhp. indføring af grønlandske termer. Indsendt en foreløbig liste over termer til websitet.

Mission before Colonization. Towards a non-lachrymose history of religious contact in Greenland and Sápmi, 1000-1700, 2021-23

Projektet, hvor NKA har bidraget som faciliterende og rådgivende part, blev afsluttet i 2023 med en konference ved Greifswald Universitet i Nordøsttyskland 1.-3. februar 2023, hvor souschefen deltog med oplæg. Projektets tilknyttede Ph.D og Postdoc forventer at forsvare i løbet af starten af 2024, samt vil der komme en monografi fra konference, hvor souschefen har bidraget med to artikler, som forventeligt vil udkomme i slutningen af 2024. Med konferencerepublikationen betragtes projektet som endelige og succesfuldt afsluttet.

2. TEMA: INDUSTRI OG MODERNISERING I DET 20. ÅRHUNDREDE

Industriel kulturarv: Nordafars industrielle bygnings- og kulturhistorie

Projektgruppen, bestående af museumsinspektørerne Randi S. Johansen, Jeppe Lorenzen og Ditte M. Kristensen, har siden sommeren 2022 arbejdet med at kortlægge faserne i den grønlandske industrielle udvikling med udgangspunkt i et lokalt studie af fiskestationen NORDAFAR.

Projektgruppen foretog i maj 2023 en inspirations- og netværkstur til Reykjavik, hvor der blev aflagt besøg i udstillingen, Fiskur & fólk, der hører under Sjöfartsmuseet/ Sjóminjasafnið. Der var på forhånd aftalt et møde med to af Sjóminjasafnið ansatte, der omhandlede videndeling i forhold til opbygning af en udstilling med fokus på fiskeindustri.

I juni og august 2023 var projektgruppen på indsamlings- og dokumentationsture til NORDAFAR, hvor der også blev hentet rekvisitter fra bygningerne, der skulle indgå i særudstillingen.

Den fysiske særudstilling, NORDAFAR, åbnede den 22. september 2023 på Nationalmuseet og stod frem til den 26. februar 2024. I den tid har det været muligt for besøgende at skrive og aflevere personlige minder eller begivenheder. Det er lykkedes at indsamle gode og interessante beretninger, der sammen med de indsamlede genstande kommer til at indgå i NKA's samling.

Tekster og fotos, fra den fysiske særudstilling, er gjort tilgængelige online via Storymap på NKA's hjemmeside. På den måde har bosiddende udenfor Nuuk mulighed for at se, læse og lære om NORDAFAR.

Projektgruppen fortsætter med at undersøge og forske i den grønlandske industrielle udvikling og historie, samt den materielle bevaringsgrad af udvalgte industrielle anlæg. Formålet er at indsamle, bevare og formidle genstande, arkivalier og beretninger og være medvirkende til at øge den offentlige bevidsthed om industri historien gennem en bred formidling.

Baser i Grønland før, under og efter Anden Verdenskrig

I 2023 udløb Forsvarsministeriets aftale om oprydning af tidligere amerikanske baser, der blev startet i 2018. Der har i 2023 fra NKA side ikke været aktivitet på området.

Det forventes at der i de kommende år fortsat er fokus på- og arbejdes med den militære kulturarv - uafhængigt af det afsluttede oprydningsarbejde med Danmark.

Dokumentationsprojekt: Kangerlussuaq & Narsarsuaq lufthavne

I 2023 har Jeppe Lorenzen løbende arbejdet på at udvikle en fondsansøgning til dette projekt. Arbejdet er foregået i samarbejde med Roberto Fortuna, fra Danmarks Nationalmuseum, og i dialog med bl.a. Augustinusfonden.

3. TEMA: THE HUMAN ARCTIC (MENNESKET I ARKTIS)

Activating Arctic Heritage

Foråret gik på at planlægge og forberede AAH's afsluttende konference 8-12. maj 2023, der – med NKA som medarrangør (ved CKM) – afholdtes i Videnskabernes Selskab bygning i København. Mere end 70 danske og internationale forskere og interessenter deltog i konferencen

med foredrag, herunder en betydelig delegation fra Grønland og NKA. De mange foredrag vil blive udgivet i en antologi fra konferencen i løbet af 2024-25.

2023 var også det sidste år, hvor der blev udført feltarbejde i forbindelse med AAH. Det drejede sig om forholdsvis begrænsede, opfølgende undersøgelser ved henholdsvis Ukiivik og Arajutsisut ved Sisimiut, samt ved Nordbosø og Tunulliarfik i Sydgrønland. Ellers har projektstaben arbejdet på analyse- og publicering af forskningsresultater på projektet, som forventeligt begynde at udkomme i løbet af 2023. De resterende midler fra den oprindelige bevilling er blevet forlænget ind i 2024 til forskellige analyse- og formidlingsaktiviteter. I efteråret foretoges formidlingsaktiviteter i forbindelse med Greenland Science Week i både Nuuk og Sisimiut (se oplæg og foredrag).

[RESPONSE Project, 2019-23](#)

National Science Foundation projektet “Co-production of scientific knowledge and the building of local archeological capacity in Greenland” (RESPONSE) har i 2023 nærmet sig sin afrunding og projektetarbejdet har primært bestået i at efterbehandle data og samlinger fra tidligere, samt udgravninger og formidlingsaktiviteter ved nordbogårdene Ø29a og NKAH 5500 i Sydgrønland forestået af Michael Nielsen (NKA) og Konrad Smiaroski (Bergen Universitet). I vinterhalvåret 2023 er databehandlingen og afrapporteringen fortsat. Projektet fortsætter ind i 2024, hvor man også arbejder på at søge supplerende midler til projekt-afrundingen og formidlingsaktiviteter.

[NSFGEO:NERC: Collaborative Research: environmental change and impacts on prehistoric human colonization of Peary Land, northernmost Greenland 2021-25](#)

Grundet logistiske udfordringer var det ikke muligt at udføre 2. års feltarbejde i Nordøstgrønland og projektet har derfor været sat i bero i 2023, hvor vi i stedet har koncentreret os om at analysere data fra 2022. Projektets sidste feltarbejde planlægges nu udført i 2024. Forskningsgruppen var dog samlet og præsenterede foreløbige resultater under Greenland Science Week i Nuuk 7-9. november 2023.

[TEMA: Døden – nu eller aldrig- fortid, nutid og fremtid](#)

Bortset fra arbejdet med Angerlartunnguit (se nedenfor), har arbejdet med projekttemaet stået stille i 2023. Foråret 2024 er der sat gang i et projekt vedr. en opdatering af NKAs permanente udstilling om Qilaqitsoq mumierne, der også vil indbefatte nye analyser af mumier og fund fra lokaliteten.

[Angerlartunnguit – Research, Reunification, and Restoration of the Uunartoq Thule Inuit, South Greenland](#)

Grundet manglende bidrag fra flere parter, nåede projektgruppen ikke i mål med at indsendt en ansøgning om eksterne midler til projektet. Dette viste sig fordelagtigt idet repatrieringen af mumierne fra Uunartoq ved Peabody Museum of Archaeology and Ethnology ikke kunne lade sig gennemføre i 2023 og ved skrivende stund endnu ikke er hjemført (hjemførslen forventes nu at kunne gøres i april 2024). Projektgruppen vil søge eksterne midler til forskningsprojektet i 1. semester 2024.

ARKÆOLOGISKE AKTIVITETER

Ud over feltaktiviteter i forbindelse med igangværende forskningsprojekter (se ovenfor), har NKA arkæologiske aktiviteter (besigtigelser og undersøgelser) hjemlet i Inatsisartutlov nr. 11 af 19. maj 2010. NKA har i denne sammenhæng udført 2 besigtigelser i 2023:

- 3. - 6. juli 2023: I denne periode udførte NKA på foranledning af Nukissiorfiit en afsluttende arkæologisk besigtigelse af planlagte vejforløb ved vandkraftværket i Buksefjorden.
- 10. – 1. september: I denne periode udførte NKA på foranledning af Nukissiorfiit en arkæologisk besigtigelse af planlagte transmissionslinjer og infrastruktur ved et vandkraftværk imellem Aasiaat-Qasigiannuit.

Herudover foretog NKA følgende feltaktiviteter og forvaltningsarbejde for de til kulturmindeområdet afsatte fredningsmidler:

- Bygningstilsynsrejse og svampeundersøgelser i Avannaata Kommunia.
- Fortidsminde- og bygningskulturarvsbesigtigelser ved Uummanaq/Dundas.
- Monitering af UNESCO-komponenterne Sermermiut og Qajaa.
- Ruinpleje og -vedligehold ved Qassiarsuk og Igaliku i UNESCO verdensarvsområdet Kujataa.

REGISTRERING OG DOKUMENTATION VED MUSEET

Fredningssager

I forårshalvåret 2023 og den første del af sommeren har NKA har arbejdet med en stor fredningssag om affredning af fortidsminder i definerede området ved Tasersiaq syd for Kangerlussuaq, og Tarsartuup Tasersia i bunden af Nuuk fjorden på foranledning af Departement for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø. Da der er tale om den første affredningssag, hvor KulturmindeLovens § 3 er taget i brug, har processen indbefattet en del mødeaktivitet på tværs af departementer, samt forberedelse og udsendelse af høringsmateriale og sammenfatning af en høringspakke til politisk behandling. Sagen er per 1. marts 2024 stadig til behandling hos Naalakkersuisut.

Forvaltningstiltag: Regionale baggrundsundersøgelser (RBU)

Arbejdet med at definere og kortlægge kulturmindeinteresser til mine- og udviklingsselskaber – Regional Baggrunds Undersøgelser (RBU) eller Regional Environmental Baseline Assessment – fortsatte fra 2022 ind i 2023, hvor den anden rapport (SR583) udkom: <https://dce.au.dk/udgivelser/vr/nr-551-600>. Arbejdet med RBU forventes at fortsætte i et nyt område 2024.

Registrering ved museet

Siden 2020 har registreringsdatabasen SARA været anvendt til registrering af genstande ved museet. SARA overtog efter REGON, hvorfra al eksisterende data blev migreret og derefter lukket ned. Hovedansvaret for registrering er fordelt på flere inspektører og foregår løbende.

Der har siden 2022 været et særligt fokus på nyere tids genstande i forbindelse med tilbageflytningen af genstande hjemmehørende i Magasin IV. Der er egentlig afsat en Magasin IV-dag, hvor 3-4 inspektører arbejder med genstandsregistrering i forbindelse med tilbage-

flytningen. På den måde sikrer museet at alle hjemmehørende genstande i Magasin IV, er gennemarbejdet inden de får deres nye- og endelige placering.

Registrering i den immaterielle kulturarvsliste/Fortegnelse

Fortegnelsen over Grønlands immaterielle kulturarv er under løbende udvikling. I 2023 blev der i særdeleshed arbejdet med traditionel håndværk, herunder forskning og formidling af praksisset.

IT-området

To gange i 2023, IT-og Digitaliseringsudvalget holdt møder. NKA's IT-system Cumulus fylder mest på disse møder. I NKA Cumulus benyttet til at registrere og administrere digitaliserede samlinger i form af fotos, kirkebøger og arkivalier. Men firmaet bag Cumulus ikke længere videreudvikler systemversionen som passet til NKA's behov både teknisk- og internetmæssige problemstillinger. Omstændigheden udviklede sig til bevaringsmæssige udfordringer, hvilket betyder at NKA's digitaliserede samlinger kan gået tabt, hvis systemet ikke er erstattet med en nye IT-system som passer til NKA. Udvalget undersøger en anden IT-system og ved udgangen af 2023, sagen stadig i behandling hos udvalget.

Udvalget har også startede en ny tiltag, nemlig udarbejdelsen af nye IT-politik hos NKA. Hensigten med IT-politikken skulle være, bedre styring på IT-forvaltning og dens sikkerhed hos institutionen, herunder de praktiske dele. Udvalget står for udarbejdelsen.

Bla.a. udvalget har også drøftede tidligere opstartet oprydningprojekt på NKA's netværksdrev. Dette gælder kun for museums dele, hvor drevet hos museum behøver en bedre organisering i forhold til opbevaring af værktøjsdata som museumsinspektørerne benytter sig i dagligdagen på arbejds gange i NKA. Projektet var imidlertid standset, men vil genoptoges igen efter omhyggelig planlægning. På projektet udvalget er tovholder.

INDSAMLING OG SAMLINGER

Uunartoq-mumier

I første halvår 2023 har arbejdet med at repatriere Uunartoq mumierne primært bestået af administrative forberedelser, både internt med kulturdepartementet, men også med de eksterne parter, hvilket kulminerede med, at direktøren d. 25. september 2023 kunne underskrive den formelle, juridiske repatrieringsaftale imellem Peabody Museum of Archaeology and Ethnology. Med denne aftale påbegyndtes det administrative og praktiske arbejde med at få mumierne fra US til DK, hvilket dog ikke lykkedes i 2023 grundet den tunge administration i US.

NETVÆRK OG EKSTERNE ORGANISATIONER

Internationale fora og netværk

ICOMOS Danmark - International Committee of Monuments and Sites

NKA er repræsenteret i to komiteer under ICOMOS, v. Jeppe Lorenzen som *expert member*: ICOMOS International Wood Committee (IWC), og ICOMOS Polar Heritage Committee (IPHC). I IPHC er Jeppe medlem af Eksekutiv Komiteen, der er IPHC's styrende og centrale organ. Her arbejdes der med kulturarv i både Arktis og Antarktis, og eksekutiv komiteen er med til at udvikle ICOMOS vejledninger og retningslinjer for kulturarvsbevaring, lige som ko-

miteen forsøger at påvirke relevante regeringer og landes kulturarvsbeskyttelse i en hensigtsmæssig og positiv retning.

European Network of Focus Points (ENFP)

I 2023 fortsatte samarbejdet med netværkskredsen 'Focal Points for the 2003 Convention (ENFP)', som blev stiftet i 2021. ENFP repræsenterer europæiske lande, der har ratificeret UNESCO-konventionen om at sikre den immaterielle kulturarv. I løbet af året afholdte ENFP ét netværksmøde, hvor Randi S. Johansen deltog virtuelt. Mødet tjente som platform til at klarlægge styregruppens ideer og planer for netværket og opdaterede deltagerne om aktiviteter i forbindelse med 20-års jubilæet for konventionen. ENFP har som mål at fremme tværfaglige samarbejde mellem europæiske lande, til mødet blev denne demonstreret med præsentation af inspirerende eksempler på aktiviteter for at fremme kulturarven for den europæiske region. Netværket har ligeledes igangsat et årligt nyhedsbrev for at dele arbejdet om levende kulturarv.

The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH)

NKA har fornyet sit medlemskab af The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH) for 2024-2025. Medlemskabet af dette internationale netværk giver betydelige muligheder for at bringe internationalt fokus på den aktuelle indsats for bevarelse og undersøgelse af Grønlands unikke industrielle kulturarv. TICCIH samler, skaber og formidler viden om industriel kulturarv og modernitet, som drivende faktorer i samfundenes udvikling, Verden over. Dette går godt i spænd med NKAs satsningsområder inden for disse to felter, og medlemskabet af organisationen er med til at understøtte museets forskning i og formidling af begge dele.

Nordiske fora og netværk

The Nordic and Baltic network on Intangible Cultural Heritage

Under det nordeuropæiske immaterielle kulturarvsnetværk fortsat projektet 'LIVIND' i 2023. LIVIND omfattede en række internationale onlinebegivenheder, herunder afholdelser af 5 webinarer med hovedtemaet *kulturarv og bæredygtighed*. Randi S. Johansen deltog virtuelt i seminarerne, hvor der blev drøftet emner inden for kulturelle rettigheder og værdier, trivsel og tværgenerationel dialog, forståelse af udfordringer og søgen efter lokale løsninger, lokal-økonomi og fremtidige markeder samt Kulturarvs undervisning. Projektets mål er at styrke forståelsen og viden om, hvordan levende arv kan understøtte bæredygtig udvikling baseret på UNESCOs konvention om immaterielle kulturarv, Europarådets aftale og målene i FN's program for bæredygtig udvikling, Agenda 2030. I løbet af året blev der afholdt LIVIND-Pilotprojekter, 20 initiativer fra netværket arbejdede på at teste og udvikle forskellige arbejdsmetoder, værktøjer og tilgange for at styrke forbindelsen mellem bevarelse af den levende kulturarv og forskellige aspekter af bæredygtighed. NKA havde fokus på bevidstheden og perspektiverne for traditionelt håndværk baseret på brug af knogler og skind fra fangsten. Det blev til et seminar i Nuuk som belyste håndværk, kunst og design i brugen af bæredygtigt materiale derfra, bæredygtig -forretning samt -turisme. Seminaret blev præsenteret under netværksmødet i Riga (Letland), hvor Randi S. Johansen deltog.

Nordiske Rigsantikvarer

Souschefen har, på vegne af NKA, i de seneste år ikke deltaget i de årlige rigsantikvarmøder eller afrapporteringsaktiviteter, dels grundet de forbundne økonomiske omkostninger, dels da møderne foregår i den arkæologiske feltsæson i Grønland og således er svære at presse ind.

Samtidig er det også lidt uklart, hvad samarbejdet skal bidrage til det grønlandske museumsvirke, da rigsantikvargruppen består af meget forskellige samarbejdsinstitutioner.

Nordiske direktører for nationale museer

Direktøren har deltaget i et 2-dages træf for nordiske nationalmuseernes direktører i dagene d. 3.- og 4. maj i København. Temaet for mødet var repatriering af genstande, samt fremtidens nationale museer. Under mødet var der også orienteringssager om de sidste års udvikling og aktuelle tiltag i museumsverdenen. I forbindelse med mødet arrangerede nationalmuseet i Danmark besøg på Frihedsmuseet og rundvisning i Prinsens Palæ.

Trap Grønland

Direktøren og flere af inspektører og arkivar ved NKA har deltaget i et projekt med udarbejdelse og udgivelse af et nyt storbindsværk om Grønlands som Trap Danmark har stået for. Direktøren har været redaktør for kulturkapitlet, samt skrevet opslag om museer og kulturarv (sammen med Bo Albrechtsen), mens Inge Bisgaard har skrevet om byggeskik og arkitektur, Frederik Fuuja Larsen og Kirstine Møller om den før-koloniale inuitkultur, Christian Koch Madsen om nordboer og om landbrugskulturen i Sydgrønland og Vivi Noahsen om krigsårene og den efterfølgende afkolonisering. Bogen udgives på dansk, engelsk og grønlandsk. Udgivelsen af Trap Kalaallit Nunaat blev markeret med en reception ved Ilisimatusarfik d. 25. oktober, hvor chefredaktør Niels Elers Koch, samt redaktørerne, holdt hver deres tale.

NUNATTA ALLAGAATEQARFIA

Der har været i alt 483 henvendelser til arkivets hovedmail, heraf har størstedelen af henvendelserne været præget af anmodning om fremsendelse af kopi af uddannelses-/ eksamensbeviser samt personers egne oplysninger såsom skattesager eller personalesager, anmodning om indsigt patientjournaler, faderskabssager mv.

I forhold til arkivforskning og brug af arkivets samlinger har der været mindst 25 arkivforskere, forskningsinteressen har generelt været præget af arkivsamlinger fra kolonihistoriske samlinger og samlinger fra nyere tid. Der har fortsat været stor efterspørgsel fra forskere, både herhjemme fra og i fra forskere i udlandet.

Arkivet har haft midlertidig lukket for servicering af forskere i forbindelse med arkivforskning og andre arkivgæster det sidste kvartal, p.g.a. ekstraordinære arbejdsopgaver, såsom ekspedering af forskere i arkivstudier i forbindelse med historiske udredning af spiralsagen, opgaver i forbindelse med pligtafleveringer fra Grønlandske myndigheder og udførelse af omfattende registreringsarbejde i arkivets samlinger. Begrænsningen gjaldt for forespørgsler om arkivforskning, besøg, arkivundersøgelser/studier, samt vejledning og service til forskere eller andre arkivbrugere.

Det øvrige myndighedsvendte og lovpligtige arbejde i arkivet samt behandling af henvendelser omkring fremsendelse af borgeres egne personlige oplysninger såsom personalesager, skattesager, eksamensbeviser og aktindsigtsanmodninger fortsatte.

Registrering ved arkivet, inkl. digitale arkivalier

I det følgende oversigt står de enkelte arkivskabere listet op er foretaget af arkivets ansatte. Registreringen er foretaget af hhv. indkomne arkiver i det indeværende år samt eksisterende samlinger fra arkivets magasiner.

Registreringen foregår ved systematisk brug af Microsoft Excel. Formålet ved brugen er fortsat at anvende systemet som søgeredskab for arkivarerne i deres daglige arbejde til f.eks. at bistå til sags fremfinding, aktindsigter og i forbindelse med vedledning af arkivforskere.

Andet registrering

Ud over elektronisk registrering af samlingerne bruger arkivet som arbejdsredskab registrering af indkomne afleveringer til arkivet, samt registrering af arkivsamlingernes placering i magasinerne.

Myndighedsvendt arbejde i arkivet

Selvstyrets ESDH-system F2

Afleveringsprocessen for Selvstyrets ESDH-system F2 har stort set kørt i hele 2023. Arkivleder holdt oplæg omkring arkivlovens bestemmelser om tilgængeligheder for offentlige myndigheders arkiver. Myndigheden har valgt at indgå i en periodeskift (tømme deres F2 for data) d. 28. marts 2023. Dette lå til grund for at systemet er blevet for langsomt at arbejde med. Arkivet har krævet at Selvstyret har fået godkendt en ny journalplan for den nye journalperiode. Arkivarer har deltaget i spørgetimer om udarbejdelse af ny journalplan. IT arkivaren har i den forbindelse arbejdet på, at indsamle journalinstrukser fra departementer og enheder fra Selvstyret. Udformning af afleveringsbestemmelsen er færdig og system leverandøren cBrain gik i det indeværende år i gang med konvertering af filer fra systemet til TIFF-format. Konverteringen er estimeret til at vare 18 måneder.

Sundhedsvæsenet

Arkivet har været til en møderække omkring afleveringen af DIH's arkiver: Møde med Nationalarkivet om digitalisering af papirjournaler, Myndighedsarkivaren bistået med vejledning af afleveringen og har modtaget omkring knap 1600 arkivæsker fra myndigheden det indeværende år. En aflevering fra en af landets Sundhedscenter blev returneret, da afsendelsen ikke er blevet godkendt af NA. Fremadrettet vil NA skrive til alle sygehuse hvilke krav der skal overholdes ved en aflevering.

IT-Reg

NA's vejledning vedr. brugen af IT-Reg blev sendt ud til alle brugere.

NKA's IT-arkiv Public 360

Arkivarer har løbende foretaget oplæring om brug af p360 for NKA's ansatte. Der er foretaget en ordning af alle journalnumre i Public 360, samt mindre vedligholdelsesarbejde i forhold til journalplanen. Den nyeste opdaterede plan blev sendt til alle ansatte pr. e-mail. Efter direktørens fordring, er der foretaget mindre ændringer i forhold til adgangsgrupper i Public 360.

Statslige myndigheder i Grønland

I forbindelse med en mulig fornyelse af arkivaftalen om Statens arkiver på Færøerne har direktøren for NKA og Nunatta Allagaateqarfia været til en møderække med departementet med henblik på hvordan sådan en arkivaftale med rigsmyndighederne vedrørende de statslige myndigheders arkiver i Grønland kan udformes.

I forhandlingerne om en aftale om NKA's varetagelse af statslige myndigheders arkiver i Grønland har NKA fortsat samarbejdet med departementet der omhandler to forskellige sager:

Aflevering af ældre (historiske) arkivalier der i dag er deponeret hos NKA som en del af Rigsombuddets arkiv og dermed statsligt anliggende, samt aftale med den danske stat - via Rigsarkivet - om varetagelse af opgaver i forbindelse med tilsyn, vejledning, aflevering og tilgængeliggørelse af statslige myndigheders arkiver i Grønland.

I dag opbevarer NKA deponerede arkivalier fra Rigsmyndighederne efter aftale i 2012 fra Nuuk Kredsret, Landsretten, Politiet, Landslægen, Rigsombuddet som udgør i alt 818 hylde-meter.

Tilgang til arkivets samlinger

Offentlige myndigheders arkiver

Dronning Ingrid's Hospital, derudover har der været afleveringer fra Atuarfik Kilaaseeraq, Nukissiorfiit og Tusass.

Nationalbibliotekets afdeling Groenlandica afleveret arkivalier fra deres samlinger som omfatter KGH, GTO, Hjemmestyre, Selvstyre og en privatarkivssamling fra Kristian Olsen (Aaju). Samlingerne står i arkivets mellemgang da de er usorterede, der er tale om omkring 9 hylde-meter.

Privatarkiver

Fra arkivets privatarkivs samlinger har der været en tilgang på 5,5 hylde-meter, der omfatter arkiver fra Donald J. Gage, Kristian Aaju Olsen, Rolf Gilberg, Nuuk Imeq A/S, Sofie Petersen, Jørgen Petersen og Nikolaj Rosing.

Med årets tilgang er der nu i alt 377 personarkiver, 103 foreningsarkiver, 26 virksomhedsarkiver og 6 forskningsarkiver i privatarkivsamlingen.

Sanaartornermi Allagaateqarfik – Bygnings- og Anlægsarkivet (SA)

I år 2023 var der 137 henvendelser (ordre nr.) i alt, og der var 226 sager (sags nr.), der blev behandlet. Nogle af henvendelserne kan dreje sig om flere B-numre. Og vi kan se, at henvendelserne er fra forskellige arkitekt- og ingeniørfirmaer og fra borgere. De fleste anmoder om tegninger til boligblokke, typehuse, lufthavne, skoler, kirker og faciliteter. Der er også nogle henvendelser om, hvornår fundamenterne og de gamle bygninger er bygget, og hvilken type huse de er. 43 ud af de 226 sager kunne vi ikke hjælpe med at levere tegninger, fordi vi ikke har tegningerne i arkivet, eller vi ikke kunne fastslå, hvilken typehus det er.

Man kan se, at omkring halvdelen kom fra Nuuk, hvoraf de fleste handler om etagehuse eller virksomheder.

I 2022 var der i alt 179 sager. Selvom der var flere sager i 2023 med 226 i alt, blev der udsendt færre fakturaer som er 77, hvor der året før udsendtes 90 fakturaer. Der har ikke henvendelser fra elever/studerende.

Udover at behandle sagerne arbejdede SA også med at registrere tegningsarkiverne i Ilimmarfiks magasiner på en Excel-fil. Det kan nævnes, der nu er registreret omkring 620 arkivæsker fra Ini A/S, 153 arkivæsker af tegningsarkiver fra Den Grønlandske Central-administration og Nukissiorfiits arkiver er pakket og registreret som blev i alt 112 arkivæsker.

Vi har også beskæftiget os med digitalisering af mikrofilm (mikrofiche), hvor der blev digitaliseret 830 tegninger af boliger og anlæg fra Kangerlussuaq. Der er blevet installeret et særligt arbejdsbord til sortering og ordning af samlingerne i SA. derudover er registreringen i Ilimmarfik stadig i proces og fællesdrevet i tegningsarkivet er under oprydning.

Arkivets udstillingsvirksomhed

Arkivet deltog i Kulturnatten 2023, i samarbejde med Groenlandica og Universitetets bibliotek. Årets tema var 70 året for den nye grundlovsdag i 1953. Arkivet lavede en montreudstilling på Ilimmarfik af udvalgte arkivalier med overskriften: "Skal Grønland blive en del af Danmark?" fra samlingerne. Derudover har arkivet også lavet en digital udstilling, hvoraf to NKA's ansatte forestod oplæsningen af referatet fra det grønlandske Landsråds møde hvor landsråds-medlemmerne behandler spørgsmålet omkring Grønlands fremtidige statsretslige stilling, på grønlandsk og dansk. Man kan lytte med i lydoptagelserne og se udstillingen online på: https://storymaps.arcgis.com/stories/af54e2389dc94042bdafabfec68c7e0e?fbclid=IwAR0Gb2zblaATXS6-CH1HpVdRHCcA-ZsCev8L1_HhvLTY6fAMh7ru4PSE_qY

Arkivets magasiner

Der er blevet installeret en ny udsugning i sorteringsrummet. Rigsombudsmanden i Grønland har fået tilladelse til adgang til Byarkivet. Kortsamlingerne som har været placeret i Byarkivet er blevet pakket med henblik på flytning af samlingen til SA.

I 2023 har der været en tilgang til samlingerne fra offentlige myndigheders afleveringer på omkring 230 hyldemeter, hvoraf størstedelen af tilgangen kommer fra de offentlige myndigheder på 224 og en tilgang på 5,5 hyldemeter i privatarkiv samlingen. Det er en stigning ift. året før som lå på omkring 80 hyldemeter i alt.

Magasinkapacitet

Ultimo 2023 er der opbrugt omkring 5653 meter hylde plads i magasinerne fordelt på 4367 meter i hovedmagasinet, 1159 meter i byarkivet og 127 meter i Bygnings og anlægsarkivet. Ilimmarfik-magasinerne samt byarkivets magasiner omfatter i alt ca. 7500 hylde-meter fordelt på 6100 meter i Ilimmarfik og 1400 meter i byarkivet. Det resterende kapacitet i arkivets magasiner ligger på omkring 1847 meter hyldeplads.

Arkivets tilsynsrejser og konsulentarbejder

Den planlagte tilsynsrejse til Qaanaaq (Avannaata Kommunia) blev aflyst og udsat til 2024.

Presse o.a.

Kalaallit Nunaata Radioa

Arkivet har i april-maj deltaget i KNR's morgenudsendelser Nunatta Nipaa, hvoraf Angutinnguaq Olsen har snakket om brevet fra Ilimanaq 1807, Eva-Luusi Markussen Mølgaard om samlinger fra privatarkiverne, De Unge grønlænderes Råd samt Arnat Peqatigiit Kattuffiat i perioden 1960-1970. Vivi Noahsen har snakket om samlinger vedr. Grundlovsændringen i 1953. Arkivet vil deltage yderligere 2-3 gange.

Kvindernes kampdag 2023

I forbindelse med kvindernes kampdag d. 8. marts 2023, har arkivet i samarbejde med VisitGreenland optaget en kort video om den grønlandske kvinde de sidste 100 år, med fokus på erhverv.

SoMe

NA har lavet et opslag på Facebook omkring montreudstillingen og den digitale udstilling: "Skal Grønland blive en del af Danmark?" i forbindelse med kulturnatten, hvor hele Ilimmarfik havde temaet: 70 året for den nye grundlovsdag i 1953.

I forbindelse med den internationale arkivdag, d. 9. juni, lavede arkivet et opslag på Instagram om digitaliserede arkivalier fra NKA's digitale arkiv, indeholdende digitaliserede fotografier og arkivalier fra samlingerne.

Undervisning

Arkivleder har i efterårssemestret 2023 undervist på Ilisimatusarfik i faget Historie og Historiografi i Kalaallit Nunaat og valgfaget Indigenous Methodologies for bachelorstuderende i Kultur og Samfundshistorie, på i alt 60 undervisningstimer.

Andre samarbejder

Oqaluttuamik

Projektsamarbejde om udvikling af en dokumentarserie. NA bistår med konsulentydelse til produktionens research, sparring, manuskriptlæsning i projektet "Oqaluttuamik" ejet af KaNOq ApS v. Nivi Pedersen.

Rigsarkivet

Rigsarkivets nye kildepakke om byggeri under Grønlands modernisering, 1950-1986 er udkommet på rigsarkivet.dk d. 22.12.2022. Arkivet har bistået som samarbejdspartner i projektet hvor kildematerialet er udvalgt efter opfordring. Grundene til netop denne periode er, at der blandt arkivets samlinger, ligger hovedparten af de konkrete byggesager. Ønsket fra arkivet har været, at Rigsarkivet digitaliserede arkivalier, som dokumenterede beslutningsprocesserne omkring byggeriet samt organisationen bag. En vigtig begrundelse herfor er, at det også kan være med til at øge forståelsen af de arkivalier, der findes i Grønland da der mangler en del materiale om moderniseringen og de politiske beslutninger omkring perioden efter 1953.

Pejlemærket i udvælgelsesprocessen har været: Overordnet planlægning, beslutningsprocesser og organisation. Mens de overordnede rammer blev udstykket ikke mindst af Grønlands-kommissionen af 1950, blev principielle spørgsmål afgjort af de to vigtige aktører Grønlandsministeriets Anlægsudvalg og afløseren, Tilsynsrådet for Grønlands Tekniske Organisation, Grønlandsdepartementet, div. råd og udvalg samt private embedsarkiver.

Spiralsagen

I forbindelse med udredningsarbejdet "*Uvildig udredning af "spiralsagen" og den øvrige svangerskabsforebyggelsespraksis i Grønland og på efterskoler i Danmark med grønlandske elever i årene fra 1960 til og med 1991*" foretoges der servicering af kommissionens medlemmer samt indført større arkivundersøgelser med henblik på at afdække den historiske del af spiralsagen og vil forstærke til februar 2024. Arkivet var repræsenteret til kommissionens borgermødet torsdag d. 7. september på Ilisimatusarfik og besvarede spørgsmål vedr. Arkiver.

FREDNING OG ANDEN KULTURARVSBESKYTTELSE

Projekter

Grønlands industrielle historie og bygningskultur

I september 2023 opsatte Randi Sørensen-Johansen, Ditte M. Kristensen og Jeppe Lorenzen (holdet bag Nordafar-projektet) en særudstilling om Nordafars historie, det levede liv på stedet, og bygningernes kulturhistorie samt nedbrydning af de forladte anlæg. Udstillingen er nedtaget i slutningen af februar 2024.

Arbejdet med Grønlands industrihistoriske bygningskultur tager afsæt i det udførte arbejde med fiskeri og Nordafar, og fortsætter i 2024 og fremefter. Det er ambitionen at sætte koncentreret ind med en kortlægning og opstilling af relevante anlæg rundt om i landet, der tilsammen kan danne et repræsentativt billede af den industrielle udvikling i bredeste forstand: Indenfor fiskeriet, minedrift, infrastruktur og militære anlæg. Disse felter vil blive undersøgt i på hinanden følgende faser. På sigt er det ambitionen at udvikle en bevaringsstrategi for den samlede grønlandske bygningskultur, inklusive industriel bygningskultur.

Andre projekter og besigtigelser

Jeppe Lorenzen var i august måned i Pituffik Space Base, sammen med Mikkel Myrup. Her tilså de sammen de forladte ruiner af tørvehusene i Uummanaq bebyggelsen ved Dundas.

Bygningernes generelle nedbrydningsgrad blev undersøgt, ligesom dele af ruinerne blev opmålt og hele området overfløjet med drone. Efterfølgende er der grundlag for at undersøge brugen af græstørv i området. De tilbageværende tørv stammer fra senest begyndelsen af 1950'erne, og er ganske velbevarede. Der er brugt ret store mængder, og droneoptagelserne fra område kan muligvis bruges til at undersøge hvor og hvor stort et område, beboerne har gravet af, for at bygge husene på stedet. Under besøget førte Jeppe Lorenzen også tilsyn med den gamle koloniale handelsstation Thule, og besøgte bl.a. Peter Freuchens hus, der rummer det lille lokalhistoriske museum.

National Fredningsinspektør

National Fredningsinspektør er ansvarlig for at værne om alle kulturarvssteder og oldtidskulturlevn i Grønland. Dette omfatter overvågning af trends og adfærd hos turister og deres indvirkning på kulturarvssteder med særligt fokus på UNESCO verdensarvsområderne og nationalparkerne samt at holde tæt dialog med lokale og udenlandske turismeaktører, såsom krydstogtskibsselskaberne, AECO og andre relevante interessenter og internationale partnere.

National Fredningsinspektør udfører også evalueringer på stedet for at identificere kulturelle og naturværdier og samarbejder med lokale stedforvaltere, museumsledere og forskere for at udføre sårbarhedsundersøgelser, støtte mikroinfrastrukturprojekter, skabe stedspecifikke retningslinjer og hjælpe med formidlingsaktiviteter.

Vigtigt arbejde udført af National Heritage Resource Manager i 2023 omfattede:

- *Itinneq Archaeological and Biological Survey, UNESCO WH Key Site, Qeqqata Kommunia, 8.-14. juli 2023.* En evaluering af UNESCO Key Site of Ittinerup Tupersuai langs Polarcirkelstien i Aasivissuit – Nipisat blev udført med forskere fra Pinngortitaleriffik / Grønlands Naturinstitut.

- *Qeqertasussuk Site Visit, Qeqertalik Kommunian, 30. august 2023.* Evalueret potentiale for turistmikro-infrastrukturprojekt, som i øjeblikket er planlagt af Anne Metter Olsvig fra Qassigiannuguit Museum.
- *Qassiarsuk Virtual Tapestry Tour. Samarbejde mellem NKA, Kujataa UNESCO WH og CyArk.* Et interaktivt online formidlingsprojekt, der undersøger tidligere og nuværende reaktioner på klimaændringer i UNESCOs verdensarvsområde i Kujataa, Kujalleq Kommune Kujalleq, se: <https://tapestry.cyark.org/content/qassiarsuk>
- *Stedspecifikke retningslinjer færdiggjort for Qassiarsuk, Qaqortukuloq, Igaliku og Sermermiut.* Disse retningslinjer vil blive gjort offentligt tilgængelige online af Visit Greenland inden begyndelsen af krydstogtsæsonen 2024.

ADMINISTRATIVE SAGER

Høringer

I overensstemmelse med Inatsisartutlov nr. 11 af 19. maj 2010 er NKA høringspart på alle ansøgninger med potentiel indvirkning på kulturminder. Således har NKA i 2023 gennemgået og behandlet:

- Ca. 60 kommunalplantillæg i offentlig høring
- 61 arealansøgninger
- 84 ansøgninger i forbindelse med div. efterforsknings- og råstofaktiviteter
- 15 ansøgninger om arkæologisk eller andet videnskabeligt feltarbejde.

Hertil har NKA løbende givet input til forberedelse af VVM'er, UNESCO verdensarvs handlingsplaner etc.

Sekretariatsbetjening af Grønlands Museumsnævn

Museumsnævnet holdt sit fysiske møde i perioden 24.-26. oktober 2023 i Nuuk, Katuaq. Vigtige punkter der blev behandlet:

- Gennemgang af oversigt over lokalmuseers årsberetninger og 4 årsplaner
- Håndbog for lokalmuseer
- Anmodning om godkendelse

Der blev også afholdt et virtuelt opfølgingsmøde vedr. forskellige sager d. 29. november 2023.

Sekretariatsbetjening af Kulturarvsrådet

NKAs sekretariatsbetjening af Kulturarvsrådet har i 2023 været begrænset til afholdelsen af et enkelt og enkelte mail korrespondancer grundet de få for rådet relevante fredningsager, samt svær sygdom iblandt rådsmedlemmerne.

APPENDIX

Færdiggjorte rapporter ved NKA

Harmsen, H., M. Broberg and I.B. Dyrholm Jacobsen (2023) Biological and archeological assessment of Aasivissuit, August 2022. Nuuk: Greenland National Museum and Greenland Institute of Natural Resources. Nuuk: Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, 22 pp.

Larsen, F. F., H. Lange, **H. Harmsen** og Mikkel Myrup (2023). Aasiaat-Qasigiannugit Vandkraftprojekt, arkæologisk bestigelse, august 2023. Technical Reports of the Greenland National Museum and Archives. No. 202307_01. Nuuk: Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, 22 pp.

Cooper, E. and **H. Harmsen (2023)**. Scientific Tourism: Guidelines for Greenland. Nuuk: Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu and Visit Greenland, Spring 2023. 22 pp.

Larsen, F.F., Lange, H, Myrup, M. & Harmsen, H. 2023. Aasiaat-Qasigiannugit Vandkraftprojekt, arkæologisk besigtigelse, august 2023. *Technical Reports of the Greenland National Museum & Archives No. 202301_01*. NKA, Nuuk: 22 sider.

Larsen, F.F. 2023. Arkæologisk besigtigelse i forbindelse med kapacitetsudvidelse af Buksefjordsværket, sommeren 2023. *Technical Reports of the Greenland National Museum & Archives No. 202302_01*. NKA, Nuuk: 11 sider.

Myrup, M. & Nielsen, M. 2023. Thule Black Sands Archaeological Survey 2022. Technical Reports of the Greenland National Museum & Archives No. 202303_01. NKA, Nuuk: 24 sider.

Grønnow, B. (ed.) 2023. Activating Arctic Heritage – Exploring UNESCO World Heritage in Greenland. Annual Report 2022. The National Museum of Denmark/Greenland National Museum & Archives. 59 sider.

Rapporter modtaget fra samarbejdspartnere

Ahlberg, P.E. 2023. Field report: Expedition C-22-36, "Ecosystem change across the Devonian-Carboniferous boundary in East Greenland". 3 sider.

Matthiessen, H. 2023. Aasivissuit-Nipisat field report 2019-23: Investigations at Nipisat, Arajutsisut, Saqqarliit and Aasivissuit. Activating Arctic Heritage, WP2.1 Hidden in the Midden. National Museum of Denmark, Copenhagen: 49 sider.

Matthiessen, H. 2023. Kujataa field report 2021-23: Investigations at Ø35, Ø47, and Ø49. Activating Arctic Heritage, WP2.1 Hidden in the Midden. National Museum of Denmark, Copenhagen: 23 sider.

Publikationer, artikler, éditions m.v

Hollesen, J., M.S. Jepsen and **H. Harmsen** (2023) The Application of RGB, Multispectral, and Thermal Imagery to Document and Monitor Archaeological Sites in the Arctic: A Case Study from South Greenland. *Drones*, 7(2), p.115.

TICCIH, Bulletin nr. 100, “*Nordafar: Testimony to Industrialization*”. Projektgruppen bag Nordafar-projektet og særudstillingen ved NKA, skrev en artikel til TICCIH’s jubilæumsskrift, i anledningen af organisationens udgivelse nr. 100, af deres online kvartals tidsskrift, TICCIH Bulletin. Artiklen beskrev dels gruppens arbejde med Nordafar-projektet, og argumenterede dels også for det vigtige i tværfaglige indsatser for at sikre og beskrive industriel bygningskulturarv, som en vigtig del af samfundets udvikling og historie.

Frederik Fuuja Larsen, Kirstine Møller, Asta Mønsted: Den før-koloniale inuitkultur (pp. 103-122), *Kvinden - Dualitet og balance* (p. 104), I: Trap Grønland, Gads Forlag 2023.

Frederik Fuuja Larsen, Kirstine Møller, Asta Mønsted: Mumierne fra Qilakitsoq, Pisissarfik og Uunartoq, I: Trap Grønland, Gads Forlag 2023, pp. 105-106.

Christian Kock Madsen, Jette Arneborg: Nordboerne og Inuitkulturen, før kolonitid, I: Trap Grønland, Gads Forlag 2023, pp. 94-112.

Christian Kock Madsen, Jette Arneborg: Kujataa - landbrug på randen af indlandsisen, I: Trap Grønland, Gads Forlag 2023, p. 118.

Inge Bisgaard: Byggeskik og arkitektur, I: Trap Grønland, Gads Forlag 2023, pp. 185-194.

Daniel Thorleifsen, Bo Albrechtsen: Kulturhistoriske museer og kulturarv, I: Trap Grønland, Gads Forlag 2023, pp. 164-172.

Vivi Noahsen, Jens Heinrich, Einar Lund Jensen: Krigsårene og den efterfølgende afkolonisering, I: Trap Grønland, Gads Forlag 2023, pp. 123-143.

Papers

Jørgen Hollesen, **H. Harmsen** and M. Skov Jepsen. The Loss of Cultural Heritage: Human and Natural Impacts on Vulnerable Northern Cultural Remains - investigating threats to archaeological resources and the consequences for UNESCO World Heritage. Activating Arctic Heritage International Conference. Royal Academy of Science and Letters, Copenhagen, Denmark. 8-12 May 2023.

Larsen, F.F. and **H. Harmsen**. Community Story Mapping and Local Anchoring of Knowledge. Activating Arctic Heritage International Conference. Royal Academy of Science and Letters, Copenhagen, Denmark. 8-12 May 2023.

Ditte M. Kristensen, *Fiskeindustriens arbejderhistorie*, Umeå i Sverige, december 2023. I forbindelse med forskningsprojektet, *Arctic Indigenous Peoples' labour history in the wake of the northern (g)re(en)-industrialisation*.

Etnologisk samling

Erhvervelser, donationer og gaver 2023:

Skriveredskaber	Aron fra Kaneq	Gave/donation
Lysbillede	Grønland, 1970'erne	Gave/donation
Fotografier	Arsuk & Ivittuut, 1900-1910	Gave/donation
Mælkejunge	Nuuk	Gave/donation
To rensdyrskindhuer	Aasiaat	Gave/donation
NORDAFAR-genstande	Kangerluarsorseq (syd for Nuuk)	Aktiv indsamling, NKA
Genstande fra hytter	Nordøstgrønland	Aktiv indsamling, NKA

Endvidere har vi en erhvervelse bestående af 18 genstande som edderdunsbeklædning, hjemmesko af sælskind, model af kajak, skindtasker og en cigaretholder. En donation tilbage fra 2013.

Erhvervelse: 2 huer fra kvinde og mand. Huerne er syet af afhåret rensdyrskind. Syet på en workshop (samisk instruktør) her i Grønland, af en grønlandsk kvinde.

Rundvisninger

Dato	Tid	Institution	Antal	Rundviser
7. jan.	10.00	AHL Skole 7. klasse	6	Selv
25. jan.	9.00	USK skole 4. klasse	7	Randi
27. jan.	10.00	Friskole 2. klasse		Fuuja
10. febr.	8.30	Lærerstuderende		Selv
1. marts	12.30	AHL Skole 7. klasse		Selv
2. marts	10.45	AHL skole 4. klasse		Selv
15. marts	10.00	Herlufsholmsskole	2 x 16	Ditte & Fuuja
24. marts	10.00	Campus Kujalleq	10	Ditte & Fuuja
31. marts	13.00	Jornalist	1	Fuuja
11. april	14.15	GU studerende om Qajaq	18	Randi
12. april	10.00	AHL 9.klasse & gæster fra DK / Island	22	Selv
17. april	14.00	AHL Skole 8.klasse		Selv
21. april	13.00	Nunagreen	3	Fuuja
23. april (søn)	9.00 og 14.00	Nasiffik – Ilisimatusarfik (Engelsk)	2 x 27	Christian & Fuuja
24. april	10.00	Qassiarsuk skole	11	Avi
24. april	13.00	Greenland Business School	14	Selv
24. april	14.45	Arktisk kommando	20	
19. maj	13.00	Journalister	2	Fuuja
24. maj	17.00	OAK fonden (Engelsk)	10	
20. juni	18.30	Arktisk Kommando (Engelsk)	30	Fuuja & Randi
22. juni	09.00	Forskningsminister og følge	6	Fuuja & Christian
25. juni	10.00 og 13.00	Saki Daorana's gæster	12	Hans
11. juli	14.30	Bryllupsgæster	30	Ditte & Randi
29. aug.	13.00	Campus kujalleq	5	Ditte
30. august	18.00	Arktisk Kommando m. bespisning	35	Christian & Michael
4. sept.	17.00	Geodata styrelsen m.Sandwich bagefter (eng)	25	Christian & Michael
4. sept	14.15	Nordisk Union-levnedsmiddelsskole	18	Randi & Michael

6. sept.	13.00	Nunatta Isiginnaartitsisarfia	5	Avi
6. sept.	14.15	Integrationsminister om Grl og Dk's fælleshistorie	10	Ditte
8. sept.	13.00	Peqqissaanermik ilinniarfik (Klinikassistenter)	15	Fuuja
12. sept.	09.30	Meaningful Travel (Engelsk)	5	Fuuja
12. sept	13.10	Meaningful Travel (Engelsk)	10	Michael
13. sept	10.45 11.15 11.45	AHL Skole med sammen med Nordiske elever	10 pr gruppe	Selv
22. sept.	09.00	Nuuk Internationale skole	24	Nammineq / Selv
25. sept	13.30	Utoqqaat Illuat	5	Hans
27. sept.	08.30	Nuussuup Atuarfia 9.klasse	10	Fuuja
27. sept.	08.30	USK skole – Specialklasse	8	Hans
29. sept.	13.00	Sermersooq Komm. Om Nordarfar	6	Randi
4. okt	10.00	Ilisimatusarfik stud.	20	Avi & Fuuja
4. okt	16.30	RAL om Nordafar		Ditte
11. okt.	09.30	AHL 1.klasse		Nammineq / selv
18. okt.	10.00	AFS Frivillige (Færø. – DK – GRL)	14	Fuuja
19. okt	12.10	GUX studerende		Nammineq / selv
19. okt.	12.30	Ilisimatusarfik studerende	30	Randi & Hans
24. okt.	14.00	Ilinniarfissuaq studerende	50	Nammineq / selv
25. okt.	13.00	Handicap uge besøgende		Randi & Hans
1. nov.	09.30	1.b Nuussuup atuarfia	25	Nammineq / selv
2. nov.	09.30	1.a Nuussuup atuarfia	25	Nammineq / selv
6. nov.	08.10	Kangillinnguit atuarfiat		Nammineq / selv
6. nov.	14.30	Arktisk Kommando	20	Hans & Michael
15. nov.	9.30	GUX	21	Nammineq / selv
16. nov.	08.00	AHL 6.klasse		Nammineq / selv
16. nov.	12.00	Specialklasse	7	Hans
23. nov.	10.00	Specialklasse Nuussuup atuarfia	6	Nammineq / selv
28. nov.	10.00	Norske arkitekter - Bosætningsmønster	4	Fuuja
30. nov.	13.35	Greenland Business School	8	Nammineq / selv
5. dec.	12.00	Nuussuup atuarfia 9.b + Erasmus gæster (ENG)	9	Fuuja
5. dec.	13.45	Greenland Business School	6	Nammineq / selv
8. dec.	14.00	7.klasse (om Qilakitsoq mumier)		Nammineq / selv

PERSONALE

Fælles

- Daniel Thorleifsen, direktør (historie)
- Minik R. Lyberth, afdelingsleder (administration)

Museum

- Christian Koch Madsen, souschef, inspektør (nordboer)
- Frederik Fuuja Larsen, museumsleder (forhistorie)
- Hans Lange, inspektør (Thulekultur)
- Mikkel Myrup, inspektør (fortidsminderegister)
- Aviâja Rosing Jakobsen, inspektør (dragter)
- Kirstine Eiby Møller, inspektør (immateriel kulturarv), Ph.D-stipendiat, aflønnet af NKA indtil 31/8-23
- Inge Bisgaard, inspektør (fredede bygninger) på 3/4-tid
- Jeppe Lorenzen, inspektør (fredede bygninger)
- Ditte Kristensen, inspektør (Grønlands historie i det 20. århundrede)
- Hans Husayn Harmsen, fredningsinspektør (arkæologi, fredning, UNESCO)
- Naja Rosing-Asvid, udstillingsdesigner
- Dorthe Vold, rengøring og køkken
- Martin Friderichsen, museumsforvalter
- Michael Nielsen, projektansat
- Randi S. Johansen, inspektør (immateriel kulturarv)
- Ingrid-Sofie Aspegren (Projektmedarbejder), ansat 1/7-23.

Arkiv

- Vivi Noahsen, arkivleder
- Hans Egede Berthelsen, kontorfuldmægtig
- Eva-Luusi Marcussen-Mølgaard, arkivar
- Helena Brandt, arkivar
- Lana Løvstrøm, registrator
- Angutinnguaq Olsen, IT-arkivar, ansat 1/1-23
- Michael K. Petersen, Teknisk ass., ansat 1/1-23, stoppet 24/3-23
- Kirsten Olsen, studentermedhjælper
- Heidi Høiby, studentermedhjælper
- Kulunnguaq Fly, studentermedhjælper
- Nanna Kleist-Johansen, studentermedhjælper

Kustoder (på timebasis)

- Rene Olsen, Najaaraq Fleischer, Frida Larsen, Arnatsiaq Dorph, Ivaana M. Nielsen, Anda Larsen.

Medarbejdernes medlemsskaber i diverse råd, nævn og udvalg

Daniel Thorleifsen

- Trap Grønland, medlem af redaktionen og redaktør for kapitlet om kultur
- Medlem, Programkomitéen for forskningsprogrammet om udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik med fokus på Nordatlanten. Granskingarráðið, Research Council Faroe Islands
- Ráðet for Menneskerettigheder - Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit

Christian K. Madsen

- 2023-nu associated partner i Digital Action on Climate Change with Heritage Environments (DACCHE)
- 2021-nu medlem af evalueringsgruppen til Nordisk Råds Arktiske samarbejdsprogram
- 2021-nu Co-PI på National Science Foundation projektet NSFGEO-NERC: Collaborative Research: Environmental change and impacts on prehistoric human colonization of Peary Land, northernmost Greenland
- 2021-nu sekretær NKA/SNMs fælles museumsudvalg
- 2021-nu medlem af Executive Polar Expert Group (PEG) for the EU-PolarNet 2
- 2020-nu medlem af Advisory Board, Human Ecodynamics Research Center (HERC), City, University of New York, Graduate Center
- 2020-nu Journal of the North Atlantic, Board of Editors
- 2019-nu Co-PI på projektet “Co-production of Scientific Knowledge and the Building of Local Archaeological Capacity in Greenland” (NSF award no.1821284)
- 2019-nu Co-PI på Carlsberg Semper Ardens projektet Activating Arctic Heritage
- 2019-nu medlem af Det Grønlandske Forskningsråd (NIS)
- 2018-nu sekretær i Kulturarvsrådet.

Hans Harmsen

- 2018-present: Member, Humanities for the Environment Observatories (HfE)
- 2017-present: Registered Professional Archaeologist
- 2017-present: Member, Society for American Archaeology (SAA)
- 2017-present: Member, Archaeological Institute of America (AIA).

Aviâja Rosing Jakobsen

- Brancheudvalg, Kalaallisuuliornermik Ilinniarfik
- Nunat Aqqinik Aalajangiisartut / Stednavnenævn
- Censorformand, Ilisimatusarfik, siden 25. september 2023

Frederik Fuuja Larsen

- Medlem af censorkorpset ved Ilisimatusarfik.

Randi S. Johansen

- Medlem af censorkorpset ved Ilisimatusarfik.

Inge Bisgaard

- Sagkyndig medlem af Grønlands kunstfond.

Jeppe Lorentzen

- Expert member, ICOMOS Danmark, International Committee of Monuments and Sites i underkomiteerne: International Wood Committee (IWC) og International Polar Heritage Committee (IPHC)
- 1-årigt internship i IPHCs *executive committee*.